

El president de Zimbabwe, Robert Mugabe, s'aferra al poder d'una forma desesperada. En el moment de tancar aquesta edició, dues setmanes després de les eleccions generals de final de març, la Comissió Electoral encara no havia donat el resultat de les eleccions presidencials. A les legislatives, l'oposició va derrotar el partit que hi havia al poder, la Unió Nacional Africana de Zimbabwe (ZANU). El Moviment del Canvi Democràtic (MCD) va aconseguir 99 escons dels 212 del parlament i la ZANU, 97. Una escissió de l'MCD en va obtenir 10.

Mugabe va perdre aliats i es va quedar sol. Al partit, hereu del moviment armat que havia combatut el règim racista blanc d'Ian Smith durant els anys 70 del segle XX, hi ha veus que li demanen que deixi la presidència d'una vegada, perquè la situació és insostenible. L'economia ha tocat fons, amb una inflació rècord (més del 100.000% anual), una desocupació que afecta tres quartes parts de la població activa, unes empreses tancades per manca de matèries primeres i una agricultura abandonada, per bé que abans es destacava per l'alta producció.

Al poder des del 1980, quan la ZANU va guanyar les eleccions celebrades arran dels acords de Lancaster House —que establien la independència de Zimbabwe—, Mugabe ha anat consumint a poc a poc la legitimitat que havia aconseguit en encapçalar la lluita contra Ian Smith. Durant els anys en què Smith governava Rhodèsia del Sud, un país del qual havia declarat la independència, no reconeguda per la comunitat internacional, Mugabe va passar anys a la presó i va viure exiliat a Moçambic.

Heroi anticolonial. De la guerra anticolonial, Mugabe en va sortir com un heroi, un reconeixement que havia de compartir amb el líder de l'altre moviment armat, Joshua Nkomo, de la Unió Popular Africana de Zimbabwe (ZAPU). Tots dos aspiraven al poder, però només hi havia lloc per a un, i aquest va ser Mugabe, que va guanyar les primeres eleccions plurals gràcies, sobretot, al suport de la seva comunitat, la shona. Nkomo, amb prestigi especialment entre els ndebele, del

Adéu, Mugabe, adéu

Les eleccions presidencials celebrades a Zimbabwe han significat un greu maldecap per al president Robert Mugabe. Després de gairebé trenta anys de govern i havent deixat el país a la misèria, el president pràcticament ha perdut el suport de tothom.

sud del país, fou la primera força de l'oposició. Nkomo va entrar en el primer govern, i després va ser acusat de preparar un cop d'estat. El seu bastió, el Matabele, va haver de suportar les

incursions de l'exèrcit, que, amb el suport d'assessors nord-coreans, va matar milers de persones a mitjan anys 80. Nkomo va morir el 1999 a Harare. Pocs anys abans havia tornat al govern,

Tres nens seuen sobre un mur on hi ha enganxats uns cartells electorals amb la imatge del president Robert Mugabe, el dia 2 d'abril, a Harare, capital de Zimbabwe.

en acceptar que la ZAPU s'integrés en la ZANU, amb la qual formà de fet un partit-estat.

Perduda la confiança d'una part de la ZANU, Mugabe tan sols compta amb els veterans de guerra, els més sensibles al seu discurs antioccidental i a les promeses d'una profunda reforma agrària. Els veterans de guerra s'han beneficiat del repartiment de les granges ocupades als blancs, una mesura catastròfica per a l'agricultura. Bona part de les propietats ocupades són improductives per manca d'experiència dels nous agricultors en el conreu de les grans propietats. Una conseqüència de tot plegat ha estat el descens de la producció, que obliga el govern a importar cereals, tot i que abans n'era un dels primers productors.

La decisió d'ocupar les terres dels blancs va satisfer un deute moral amb

els camperols, però el va enfrontar amb el Regne Unit, que considerava que es vulneraven els drets d'uns grangers que en molts casos encara se sentien emocionalment vinculats amb l'ex-metròpoli. L'anterior primer ministre britànic, Tony Blair, va defensar, amb vehemència i tot, que la Unió Europea (UE) imposés sancions a Mugabe. Gordon Brown va continuar aquesta política, i el desembre passat es va negar a assistir a la cimera entre la UE i els països africans, celebrada a Lisboa, perquè hi anava Mugabe. Com en més qüestions de política internacional, la diplomàcia britànica va obtenir més suport a l'altra banda de l'Atlàntic en el propòsit d'aïllar el règim de Mugabe, perquè el president George Bush li va fer costat en totes les sancions.

Suport sud-africà. L'oposició, que reclama la victòria del seu candidat, Morgan Tsvangirai, a les presidencials, busca el suport de Sud-àfrica, la potència regional. En el primer viatge a l'estranger després de les eleccions, Tsvangirai es va reunir amb Jacob Zuma, el líder del Congrés Nacional Africà (CNA), el partit que té el poder. Zuma no va arribar a dir que Tsvangirai era el guanyador, però sí que va demanar a la Comissió Electoral que donés els resultats. "Deixar la nació a l'expectativa, deixar la comunitat internacional a l'expectativa, no és bo", va declarar Zuma. Com a candidat del CNA a les eleccions de l'any que ve, Zuma té assegurada la presidència de Sud-àfrica. Des de la liquidació de l'apartheid, el 1994, el Congrés Nacional Africà hi ha guanyat totes les eleccions.

El Congrés dels Sindicats de Sud-àfrica (Cosatu), el principal sindicat, també va exigir que es publicuessin els resultats. En un gest que indica el suport a Tsvangirai, el Cosatu, amb una gran influència en el govern sud-africà, es va reunir amb el Congrés

dels Sindicats de Zimbabwe (ZCTU) a Johannesburg. El sindicat més important de Zimbabwe, un dels pilars de l'oposició, va criticar la tebiesa del president sud-africà, Thabo Mbeki, que havia assegurat que la situació era "controlable". Mbeki va fracassar l'any passat en l'intent de convèncer Mugabe de deixar el poder. Tanmateix, Mbeki s'oposa a una intervenció estrangera al país i a unes sancions que afecten la població. Per contra, el dirigent de l'oposició demana una implicació dels tres governs que considera que tenen més influència sobre Mugabe: el britànic, el nord-americà i el sud-africà.

El suport de Mbeki és important, no tan sols perquè Sud-africà és la principal economia del continent, sinó perquè té capacitat de lideratge. Alguns governs de la regió, com Botswana, molt crític amb Mugabe, podrien unir-se al front que encapçalí Sud-àfrica per demanar la retirada del president.

La Xina, al rerefons. L'únic país que manté relacions estretes amb el règim de Mugabe és la Xina, que li ven armes lleugeres, vehicles de transport militar i hi construeix obres públiques i un palau presidencial. Això no obstant, és difícil que el govern xinès s'obstini a defensar un arbre caigut com Mugabe en un moment en què té obert el front de les protestes, a mig món, per la violència al Tibet. Unes protestes que comprometen la celebració dels Jocs Olímpics a Pequín el mes d'agost.

Amb un marge de maniobra cada vegada més estret, el president de Zimbabwe es pot trobar temptat de declarar l'estat d'emergència, com tem l'oposició, o de preparar un frau a la segona volta electoral. En tots dos casos, el resultat pot ser catastròfic per al país, que s'enfonsa en la misèria després de més de deu anys de paràlisi econòmica i una crispació política sense precedents. Alguns analistes també deixen entendre que els militars, fins ara fidels a Mugabe, podrien intervenir-hi per evitar mals més grans. Uns militars que, segons alguns testimonis, li han recomanat que accepti la derrota electoral.

Antoni Castel

El govern xinès és l'únic que manté relacions estretes amb el règim de Mugabe